

MALAWI LIVERPOOL
WELLCOME PROGRAMME

KAMUZU
UNIVERSITY
OF HEALTH SCIENCES

Nambala ya wotenga nawo mbali: _____

**CHIKALATA CHA UTHENGA CHA KHOLO/WOYANG'ANIRA MWANA (ANTHU OSADWALA
KUDELA)**

Gawo lolumikizidwa 5.0 21/05/2025

MUTU WAKAFUKUFUKU: Kusintha kwa zotengera kwa makolo zopezeka m'phuno zimene zimadzetsa kusagwira bwino ntchito kwa mankhwala a antibiotic mthupi potengera malo amene amapangitsa bakiteliya kugwira ntchito kapena ayi zimene zikukhudzana ndi kusintha pa umoyo wa odwala zimene zimadzetsa mavuto ena aumoyo.

MALO AKAFUKUFUKU: Blantyre

MKULU WOYAMBA WAKAFUKUFUKU: Dr Brenda Kwambana-Adams

MKULU WACHIWIRI WAKAFUKUFUKU: Lucy O'Connor

MAU OYAMBA

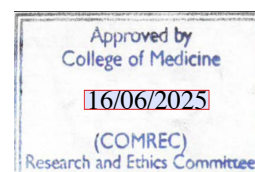
Mwana wanu wapemphedwa kutenga nawo mbali mukafukufuku wokhudzana ndi kunyamulidwa kwa majeremusi komanso zinthu zimene zimadzetsa kusagwira bwino ntchito kwa mankhwala a antibiotic m'phuno mwa ana. Ndichisankho chanu kutenga nawo mbali kapena ayi.

Kafukufukuyu wathandizidwa ndi ndalama zochokera ku bungwe la Wellcome Trust (bungwe lochita zachifundo limene liri ku UK) ndipo akuchitika ndi bungwe la Malawi Liverpool Wellcome Research Programme (MLW; ku Blantyre, Malawi) mogwirizana ndi Kamuzu University of Health Sciences (KUHeS; imene ilinso ku Blantyre, Malawi) ndi Liverpool School of Tropical Medicine (LSTM; imene ili ku Liverpool, UK). LSTM ndi bungwe limene likuyang'anira kafukufukuyu. Kafukufukuyu akhala akuchitika kwa miyezi pafupi-fupi 18. Otenga nawo mbali okwana 312 akuyembekezereka kulembedwa mukafukufukuyu.

Kafukufukuyu wavomerezedwa ndi makomiti oona za ufulu wa anthu mukafukufuku a College of Medicine Research Ethics Committee (COMREC; mogwirizana ndi KUHeS, ndipo makomitiwa ali ku Blantyre, Malawi) ndi LSTM Research Ethics Committee imene ili ku Liverpool, UK).

Chikalata cha uthenga chawotenga nawo mbalichi chikuthandizirani kupanga chisankho ngati mukufuna mwana wanu atenge nawo mbali mu kafukufukuyu. Chikufotokoza chifukwa chimene tikuchitira kafukufukuyu, zimene zizichitika mukatenga nawo mbali, phindu ndi ziopsyeyo zimene zingakhalepo kwa mwana wanu, komanso chimene chidzachitike kafukufukuyu akatha. Tiwerenga limodzi uthengawu ndikuyankha mafunso onse amene mungakhale nawo.

Simukuyenera kupanga chisankho lero kuti mwana wanu atenge nawo mbali mukafukufukuyu. Musanapange chisankho, mukhoza kufuna kulankhula zokhudzana ndi kafukufuku ndi anthu ena, monga: banja lanu, anzanu, kapena wopereka chisamaliro cha umoyo. Khalani omasuka kutero. Ngati inu kapena anthu kuchokera m'banja mwanu komanso anzanu mungafune uthenga woonjezera, chonde musazengereze kulumikizana nafe.

Nambala ya wotenga nawo mbali: _____

Mukafukufukuyu, titenga chilolezo chanu pogwiritsa ntchito chikalata cha uthengachi ndi chilolezo. Ngati mungathe kuwerenga, mupatsidwa chikalata cha uthengachi kuti muwerenge pa nonkha kutengera nthawi imene mungakwanitse kutero. Komabe, ngati simungathe kuwerenga, wotolera uthenga wa kafukufuku wophuzitsidwa mwaukadaulo, akuwerengerani chikalata cha uthengachi pamaso pa mboni yanu. Kaya muwerenga nokha, kapena wina akuwerengerani uthengawu, muli ndi ufulu wofunsa mafunso nthawi ina irilonse.

Mukapanga chisankho choti mwana wanu atenge nawo mbali mu kafukufukuyu, mukhoza kutsimikizira chilolezo chanu mu kafukufukuyu posayinira chikalatachi, kapena pogwiritsa ntchito padi ya inki kuti muike chidindo cha chala pa chikalatachi ngati simungathe kuwerenga kapena kulemba. Mupatsidwa chikalata cha uthenga ndi chilolezo kuti mupite nacho kunyumba kwanu. Chonde sungani chikalatachi malo abwino. Uthenga umene mupereke mu kafukufuku usungidwa mwachinsinsi. Uthenga wanu upatsidwa nambala. Dzina lanu ndi /kapena chidindo chanu cha chala sizidzasanthulidwa kapena kugwiritsidwa ntchito mu lipoti lina lirilonse.

Chonde onesetsani kuti mwawerenga, kapena wina wakuwerengerani ndipo mwamvetsa matsamba onse a chikalata cha uthengachi.

KODI CHOLINGA CHA KAFUKUFUKUYU NDI CHANI?

Matenda a muchifuwa akhoza kudwalitsa kwambiri ana ang'ono. Majeremusi amene amayambitsa matenda a muchifuwa akhoza kupanga njira zina zatsopano zoti asaphedwe ndi mankhwala a antibiotic amene amagwiritsidwa ntchito kuthana ndi tiziromboti; izi zimatchedwa: kulephera kugwira bwino ntchito kwa mankhwala a antibiotic, ndipo izi zimapangitsa kuchiza matenda a muchifuwa kukhala kovuta kwambiri. Majeremusi amene amadzetsa matenda amuchifuwa amapezeka m'phuno mwa ana amene sakudwala, majeremusiwa amadzetsa matenda akalowa m'mapapo.

Cholinga cha kafukufukuyu ndi kuunika za m'mene majeremusi amene amapezeka m'mphuno mwa ana, komanso zinthu zotengera ku mtundu zimene zimapangitsa mankhwala a antibiotics kusagwira bwino ntchito, zimasinthira thandizo la mankhwala a antibiotic likaperekedwa ndi/ kapena akagonekedwa muchipatala chifukwa cha matenda a muchifuwa. Kafukufukuyu aunika ngati kusintha kumeneku kumakhudza m'mene ana amachitira akalandira thandizo la mankhwala a antibiotic pochiza matenda a m'chifuwa.

Kafukufukuyu alemba ana okwana 175 kuchokera kudera komanso ana 175 kuchokera kuchipatala amene ali ndi miyezi pakati pa 12-24. Kafukufukuyu aona tizirombo toyambitsa matenda mwa ana amene sakudwala, ndi ana amene ali ndi matenda a muchifuwa, timene atenga m'mphuno mwawo, komanso ngati tiziromboti sitikufa ndi mankhwala a antibiotic. Pofuna kuchita izi, titenga zoyesa kuchokera m'mphuno mwa ana amene sakudwala ndi ana amene ali ndi matenda a muchifuwa pogwiritsa ntchito tizipangizo tokhala ndi thonje kunsonga kwake, kenako tigwiritsa ntchito chipangizo chotchchedwa **metagenomic sequencing** (chipangizo chounikira ndondomeko imene zotengera kumtundu

Nambala ya wotenga nawo mbali:

zimalumikizirana kapena kufufuza njira imene zimalumikiziranira) ndi cholinga chopeza tizirombo timene tilipo komanso kupeza kuti ndi mankhwala a antibiotic ati amene samagwira bwino ntchito, pomasulira mtundu wa zotengera kumtundu zimene zikupezeka mu zoyesa za m'mphuno.

KUTENGA NAWO MBALI KWANGA MUKAFUKUFUKU KUKHALA KOTANI?

Mwana wanu wasankhidwa kutenga nawo mbali mukafukufukuyu chifukwa pakali pano sakudwala ndipo sanagonekedwe kuchipatala. Kutenga nawo mbali kukhudzana ndi kutolera uthenga wa munthu komanso zoyesa kuchokera kwa mwana wanu paulendo umodzi wokha wa kafukufuku; izi zitenga pafupi-fupi ola limodzi.

Paulendo wakafukufukuyu tigwiritsa ntchito tizipangizo tiwiri toning'a tokhala ndi thonje kunsonga kwake pofuna kutenga zoyesa mkati mwa kuseri kwa mphuno ya mwana wanu; tizipangizo tokhala ndi thonje kunsonga kwake tidzayezedwa pofuna kupeza ngati tili ndi majeremusi, kuphatikizapo mavailasi ndi bakiteliya. Kachipangizo kamodzi kokhala ndi thonje kunsonga kwake kayezedwa pogwiritsa ntchito njira yotchedwa metagenomic sequencing pofuna kupeza majeremusi a bakiteliya komanso kusagwira bwino ntchito kwa mankhwala a antibiotic; kachipangizo kena kokhala ndi thonje kunsonga kwake kayezedwa pofuna kupeza zotengera kumtundu za majeremusi a vairasi pogwiritsa ntchito njira ina, njira yotchedwa: polymerase chain reaction. Titenganso mikodzo kwa mwana wanu kuti tiyese ngati pali maantibayotiki; izi zitengedwa pogwiritsa ntchito thumba lotengera mikodzo kwa ana, kapena botolo losamalidwa bwino.

Tikhoza kufufuza zinthu zoonjezera pa zoyesa pofuna kuyankha mafunso akafukufuku. Zoyesa za m'mphuno za mwana wanu pogwiritsa ntchito kachipangizo kokhala ndi thonje kunsonga kwake zimene zitengedwe zitumizidwa ku UK kuti zikaunikidwe moonjezera zimene sizichitika ku Malawi. Choncho, zotsatira kuchokera mukafukufukuyu sizidzasintha thandizo la mankhwala limene mwana wanu amalandira akakhala ndi matenda a muchifuwa. Zinthu zina zirizonse zotengera kumtundu zopezeka pa tizipangizo totengera zoyesa m'mphuno za mwana wanu zidzaonongedwa komanso kusagwiritsidwa ntchito ina iriyonse yofufuza. Zotengera kumtundu zopezeka mumajeremusi opezeka m'mphuno za mwana wanu sizidzaikidwa dzina ndipo zidzagawidwa kwa ogwira ntchito zakafukufuku ena. Cholinga cha ndondomekozi ndikutolera uthenga kuti tiyankhe mafunso akafukufuku.

Tikufunsaninso mafunso okhudzana ndi umoyo wa mwana wanu komanso uthenga wina wokhudzana naye, kuphatikizapo thandizo lina lirilonse la mankhwala a antibiotic amene walandirapo posachedwapa, kugonekedwa muchipatala komanso matenda ena amgonagona amene mwana wanu wadwalapo. Titoleranso uthenga wokhudzana ndi madyedwe a mwana wanu. Uthenga womuzindikiritsa mwana wanu komanso mayankho ake kumafunso akafukufukuyu zisungidwa mwa chinsinsi. Uthenga wina uliwonse wopanda dzina udzasungidwa pa makina a kompyutala motetezedwa ndi malamulo amabungwe otetezera uthenga.

Nambala ya wotenga nawo mbali: _____

NDI PHINDU NDI ZIOPSYEZO ZANJI ZIMENE ZIKHOZA KUKHALAPO MUKAFUKUFUKU?

Kutenga nawo mbali kwa mwana wanu mu kafukufukuyu kutithandizira kumvetsa za m'mene thandizo la mankhwala a antibiotic komanso kugonekedwa muchipatala zimasinthira mtundu wa tizirombo ta majeremusi topezeka mphuno mwa ana komanso kusagwira bwino ntchito kwa mankhwala a antibiotic mthupi. Tili ndi chiyembekezo choti kafukufukuyu atithandizira kuzindikira ngati pali ndondomeko yoonetsa machitidwe a majeremusi opezeka m'mphuno mwa ana komanso kusagwira bwino ntchito kwa mankhwala a antibiotics m'thupi zimene zingadzitse matenda oopsya a muchifuwa amene sachizika ndi thandizo la mankhwala. Ndi zofunikira kwambiri kumvetsa kuti palibe phindu lobwera nthawi yomweyo kapena mwamsanga chifukwa choti mwana wanu watenga nawo mbali mukafukufukuyu; mwana wanu alandira chisamaliro monga mwa masiku onse kuchipatala chaching'ono kapena chachikulu kaya atenga nawo mbali mukafukufukuyu kapena ayi. Komabe, pakhoza kukhala phindu mtsogolo muno ngati kafukufukuyu angasinthe m'mene mankhwala a antibiotic amagwiritsidwira ntchito pochiza matenda a muchifuwa mwa ana. Kafukufukuyu akhozanso kupereka uthenga wokonzana ndondomeko zatsopano pa chisamaliro cha ana amene ali ndi matenda a chibayo m'Malawi komanso maiko ena kumene zipangizo zili zopelwera.

Potenga nawo mbali mukafukufukuyu, mwana wanu akhoza kusowa mtendere pang'ono kapena ululu kuchokera malo pamene patengedwa zoyesa kuchokera kuseli kwa mkati mwa mphuno. Mwa apo ndi apo, nthawi zambiri mwana akakhala ndi matenda ena kale amene amawaika pa chiopsyezo chotuluka magari, akhoza kutuluka magari m'phuno kwa nthawi yochepa akangotengedwa zoyesa m'phuno. Ndi udindo wa wofufuza kuonesetsa kuti mwana wanu walandira chisamaliro choyenelera pa nthawi imene mukutenga nawo mbali mukafukufukuyu.

NDI NDANI AMENE AKULIPIRA PA ZOKHUDZANA NDI KUTENGA NAWO MBALI MU KAFUKUFUKUYU?

Wotenga nawo mbali aliyense adzapatsidwa ndalama zokwana 17,000 Kwacha zoyendera kuchokera kunyumba kupita ku kafukufuku komanso kukuthokozani chifukwa cha nthawi yanu. Ndalamazizi muzidzalandira pa ulendo wina uliwonse wokonzedwa ndi akafukufuku.

KODI CHINGACHITIKE NDI CHANI NGATI CHINA CHAKE CHALAKWIKWA?

Ngati mwana wanu wavulala mu kafukufukuyu, zimene ndi zokaikitsa, mwana wanu ndi woyenera kupepesedwa kudzera ku inshuransi ya wotenga nawo mbali mukafukufukuyu. Chonde lumikizani ndi gulu la anthu la kafukufuku kuti muthandizidwe kulemba chikalata choitanitsira ndalama za chipopesochi. Uthenga wokuthandizirani kulumikizana nawo uli m'munsimu.

Ngati mwana wanu ali ndi inshulansi yachipatala kapena ya moyo wake, mukhoza kufuna kudziwa kuchokera kwa ogwira ntchito ku inshulansi ya mwana wanu ngati kutenga nawo mbali mukafukufukuyu kungakhudze chipopeso chanu.

Nambala ya wotenga nawo mbali: _____

KODI UFULU WANGA NDI WOTANI?

Kutenga nawo mbali kwanu mu kafukufukuyu ndi kosakakamiza, muli ndi ufulu kukana kutenga nawo mbali, kapena kusiya kutenga nawo mbali nthawi ina iriyonse, popanda kukumana ndi zovuta zina zirizonse.

Mukapanga chisankho choti mwana wanu asalowe mukafukufukuyu, inu ndi mwana wanu simuimbidwa mlandu mwa njira ina iriyonse. Inu ndi mwana wanu mulandira chisamaliro cha masiku onse chimene chimaperekedwa m'Malawi. Mukasankha kuti mwana wanu atenge nawo mbali, mulinso ndi ufulu wosintha maganizo ndi kutulutsa mwana wanu mukafukufukuyu, kapena pa zinthu zina za kafukufuku, nthawi ina iriyonse. Simukuyenera kupereka chifukwa. Palibe kupereka chindapusa chifukwa chotuluka mukafukufukuyu. Ngakhale mutamutulutsa mwana wanu mukafukufukuyu, mulandirabe chisamaliro chamasiku onse chimene chimaperekedwa m'Malawi.

Muli ndi ufulu woona uthenga wokhudzana ndi mwana wanu umene utoleredwe ngati gawo lina la kafukufukuyu ndikudziwitsidwa zokhudzana ndi uthenga watsopano umene upezeke nthawi imene kafukufukuyu akuchitika. Chinsisi cha mwana wanu chidzatetezedwa pa nthawi imene akutenga nawo mbali mukafukufukuyu. Uthenga wanu wotoleredwa mukafukufukuyu udzaonedwa ndi gulu la anthu la kafukufukuyu, kuonjezerapo, komiti yoonza za ufulu wa anthu mukafukufuku, opanga malamulo kuMalawi ndi woyang'anira kafukufuku.

CHITETEZO

Gulu la anthu la kafukufuku ndi otolera uthenga mukafukufuku akuyembekezereka kukhala ndi khalidwe loyenelera komanso kukhala odalirika nthawi zonse ndikutsatira malamulo a anthu ogwira ntchito ku bungwe la MLW. Izi zikutanthauza kuti sakuyenera kukupemphani Ndalama, thupi lanu kapena kugonana nanu pobwezera kutenga nawo mbali mukafukufukuyu. Ngati mwana wanu angakumane ndi nkhanza, kupwetekedwa mtima kulikonse kapena kusasamalidwa ndi membala wa gulu la ogwira ntchito mukafukufukuyu, mukhoza kulumikizana ndi oona za chitetezo MLW poimba foni pa: 0993474061. Mukhoza kuimba pa nambalayi nthawi ina iriyonse. Mwanjira ina, mukhoza kupeza thandizo kuchokera ku One Stop Centre ku chipatala chachikulu cha Queen Elizabeth (0999 777 292, 0887 360 740 (uphungu) kapena (onestopcentre.bt@gmail.com)).

CHICHITIKE NDI CHANI KAFUKUFUKUYU AKATHA?

Zotsatira za kafukufukuyu zidzapezeka kugulu la anthu pokha-pokha ogwira nawo ntchito onse oyenera kuphatikizapo COMREC, unduna wa zaumoyo ku Malawi ndi ogwira nawo ntchito ena akapereka chilolezo. Maka-maka izi zichitika mkati-kati mwa zaka ziwiri zakutha kwa kafukufukuyu. Zotsatira zimene ziperekedwe zidzagawidwa kwa otenga nawo mbali kafukufukuyu akangotha kudzera muzochitika za anthu kudela. Zotsatira zomaliza za

Nambala ya wotenga nawo mbali: _____

kafukufukuyu zidzagawidwanso kwa otenga nawo mbali mkati-kati mwa zaka ziwiri zakutha kwa kafukufukuyu kudzera muzochitika zofananirako ndi izi.

Uthenga wakafukufukuyu zimene zingakuzindikiritseni kwa ena, kapena mwana wanu zidasungidwa kwa zaka zosaposa 10 kafukufukuyu akatha. Uthenga umene sungakuzindikiritseni inu kapena mwana wanu kwa ena zidasungidwa kuti zisanthulidwe moonjezera maka-maka pa cholinga chogwirizana ndi kafukufukuyu kuposa nthawi. Zoyesa zonse zimene zitengedwe nthawi zisungidwa kwa zaka 5 kafukufukuyu akatha.

Zoyesa zimene zitoleredwe pa mwana wanu zisungidwa mu filiji kumalo athu oyezera zinthu zisanayezedwe. Tikupempha chilolezo chanu kuti tisunge zoyesazi; kusunga zoyesazi kuti zidzagwire ntchito muakafukufuku amtsogolo ndikochita kusankha. Tipemphanso chilolezo chanu kuti titumize gawo lina la zoyesazi kumalo oyezerako zinthu kumaiko ena kuti zidzayezedwe nthawi ina. Maiko awa ndi munga: UK ndi maiko ena ndithu. Tidzasunga zoyesa zanu mumafuliji zokhala ndi nambala yanu yakafukufuku yakafukufuku basi. Ngati simukufuna kuti zoyesa za mwana wanu zitumizidwe ku maiko ena kapena mukasintha maganizo nthawi ina, mukhoza kupempha kuti zoyesa za mwana wanu zionongedwe.

Kulumikizana nanu mtsogolo muno pa akafukufuku ena mtsogolo muno ndi MLW, KUHeS komanso LSTM ndikochita kusankha.

NDINGALUMIKIZANE NDI NDANI NGATI NDIKUFUNA KUDZIWA ZAMBIRI KAPENA NGATI NDILI NDI NKHAWA?

Ngati muli ndi mafunso ena aliwonse, nkhwawa kapena madandaulo pa gawo lina lirilonse la kafukufuku, mwana wanu akhoza kulumikizana ndi:

Dzina: Roseline Nyirenda

Udindo: Project Manager

Nambala ya foni: +265 998 45 12 98 kapena +265 882 44 98 70

Email: rnyirenda@mlw.mw

Mwanjira ina, mukhoza kulumikizana ndi wapampando wa komiti yoona za ufulu wa anthu mukafukufuku ya College of Medicine Research and Ethics Committee (COMREC), poimba foni pa namabalayi: 0888 118 993, polemba email ku comrec@medcol.mw kapena kudzera pa adilesiyo, COMREC Secretariat, Kamuzu University of Health Sciences, P/bag 360, Blantyre 3.

Kafukufukuyu waunikidwa ndi kuvomerezedwa ndi komiti yoona za ufulu wa anthu mukafukufuku ya College of Medicine Research and Ethics Committee (COMREC) ku Blantyre. Iyi ndi komiti imene imaonesetsa kuti otenga nawo mbali ndi otetezeka kuti asavulale.

Nambala ya wotenga nawo mbali: _____

CHIKALATA CHA CHILOLEZO CHA KHOLO/WOYANG'ANIRA MWANA (ANTHU OSADWALA KUDELA) (Chikalata cha wotenga nawo mbali V5.0 21/05/2025)

Dzina la wotenga nawo mbali _____

[Dzina la wotenga nawo mbali, Nambala ya wotenga nawo mbali zilembedwe kholo kapena woyang'anira mwana akasayinira kapena kudinda ndi chala pa chikalata cha chilolezo].

KUSINTHA KWA ZOTENGERA KWA MAKOLO ZOPEZEKA M'PHUNO ZIMENE ZIMADZETSA KUSAGWIRA BWINO NTCHITO KWA MANKHWALA A ANTIBIOTIC MTHUPI POTENGERA MALO AMENE AMAPANGITSA BAKITELIYA KUGWIRA NTCHITO KAPENA AYI ZIMENE ZIKUKHUDZANA NDI KUSINTHA PA UMOYO WA ODWALA ZIMENE ZIMADZETSA MAVUTO ENA AUMOYO

Chonde yankhani mafunso otsatirawa poyika zilemba zoyambilira za dzina lanu kapena chidindo cha chala ngati simungathe kulemba kapena kuwerenga payankho loyenelera

1. Ndawerenga/ndawerengedwa chikalata chauthenga cha wotenga nawo mbali cha kafukufukuyu ndipo ndafotokozeredwa tsatane-tsatane wa kafukufukuyu.
2. Mafunso anga okhudzana ndi kafukufukuyu ayankhidwa mwakukhutira kwanga ndipo ndikumvetsa kuti ndikhoza kufunsa mafunso oonjezera nthawi ina iriyonse.
3. Ndikumvetsa kuti ndili ndi ufulu wotulutsa mwana wanga mukafukufukuyu nthawi ina iriyonse popanda kupereka chifukwa komanso popanda kukumana ndi mavuto pamene ndikupeza chisamaliro chaumoyo chamasiku onse.
4. Ndikupereka chilolezo choti gulu la anthu la kafukufuku liyendere mwana wanga kunyumba pa nthawi imene kafukufukuyu akuchitika ngati gawo limodzi la zochitika za kafukufukuyu.
5. Ndikuvomereza kuti gulu la anthu lakafukufuku lilumikizansenso nane kuti ndiperekenso chilolezo kuti zoyesa za mwana wanga zigwiritsidwe ntchito mtsogolo muno pa akafukufuku ena/akafukufuku oonjezera kapena kudzatenga nawo mbali mumafunso oonjezera akafukufuku amene sanatchulidwe muchikalata cha uthenga cha wotenga nawo mbali koma ogwirizana ndi kafukufukuyu. ndikumvetsa kuti mwana wanga akhoza kutenga nawo mbali mukafukufukuyu ngakhale ndisakufuna kuti ogwira ntchito yakafukufukuyu alumikizansenso nane kapena kuperekanso chilolezo.

☐☐☐☐☐

Nambala ya wotenga nawo mbali: _____

6. Ndikuvomereza kuti uthenga wokhudzana ndi mwana wanga opanda dzina (i.e umene ulibe uthenga wachinsinsi monga: dzina lanu ndi adilesi) ndi ochititsa kafukufuku dziko lonse lapansi (uthenga woondwa ndi anthu onse) kwa nthawi yaitali komanso pacholinga china chirichonse, ndikulemba uthenga umene apeze mumabuku asayansi. ☐
7. Ndikuvomereza kuti ochititsa kafukufuku aone buku la mwana wanga lakuchipatala ndikufupikitsa uthenga wofunikira posalemba dzina la munthu (i.e posaka uthenga wachinsinsi monga dzina lanu ndi adilesi). ☐
8. Ndikuvomereza kuti zoyesa zitengedwe m'phuno mwa mwana wanga ndi mikodzo, ndikusungidwa kwa zaka 5 kafukufukuyu akatha pacholinga cha kafukufukuyu. ☐
9. Ndikumvetsa kuti gawo lina lazoyesa za mwana wanga ziyezedwe kumaiko akuulaya komanso ndikuvomereza kuti zoyesazi zitumizidwe maiko akuulaya pacholinga cha kafukufukuyu. ☐
10. Ndikumvetsa kuti kutenga nawo mbali kwa mwana wanga ndikosakamiza. Ndikumvetsa kuti ndikhoza kutulutsa mwana wanga mukafukufukuyu nthawi ina iriyonse. ☐
11. Ndikumvetsa kuti uthenga wokhudzana ndi ine udzagwiritsidwa ntchito potengera malamulo a kafukufuku amene akuchitika pantchito imene ikuchitika potengera zofuna za anthu komanso zolinga zosunga uthenga, kuchita kafukufuku komanso kuchita chiwerengero. ☐

Dzina la kholo kapena woyang'anira mwana (woyimira kholo/woyang'anira mwana ovomerezeka)*	Tsiku	Siginichala (Kapena chidindo cha chala cha kholo limene silingathe kulemba kapena kuwerenga)
Dzina la mboni yosakondera (kwa makolo kapena oyang'anira mwana amene sangathe kulemba kapena kuwerenga)**	Tsiku	Siginichala
Dzina la membala wa gulu la anthu la kafukufuku amene akupempha chilolezo	Tsiku	Siginichala

KAMUZU
UNIVERSITY
OF HEALTH SCIENCES

Nambala ya wotenga nawo mbali: _____

*Ubale pakati pa kholo kapena woyang'anira mwana ndi wotenga nawo mbali mukafukufukuyu: _____

** Ubale pakati pa mboni yosakondera ndi kholo kapena woyang'anira mwana: _____

